

Sessió primera. Pensament geogràfic

El dimecres, dia 13 de maig, a dos quarts de deu del matí, començà la primera sessió de treball del Primer Congrés Català de Geografia, que fou dedicada a *l'estudi del pensament geogràfic*. La professora de la Universidad Autònoma de Madrid, **Josefina Gómez Mendoza**, presidí la sessió. Hi participà el doctor **Joan Vilà i Valentí**, que la vigília havia pronunciat a la ciutat de Manresa, la conferència del grup temàtic I, consagrat al *Pensament geogràfic*.

Actuaren de ponents la professora **Maria Dolors Garcia i Ramon**, catedràtica de Geografia Humana de la Universitat Autònoma de Barcelona, que tractà de les *Tendències recents del pensament geogràfic a Catalunya*, i el professor **Francesc Nadal i Piqué**, titular de Geografia Humana a la Universitat de Barcelona, que tractà sobre *El pensament geogràfic contemporani a Catalunya fins els anys quaranta*.

En començar, la professora **Gómez Mendoza** va assenyalar la importància d'aquest congrés que permetrà tractar de temes que són d'interès per a entendre el significat de l'aparició i de l'evolució d'idees i tendències al si de la geografia catalana. Indicà, també, que la celebració del Primer Congrés Català de Geografia se segueix amb atenció a tot Espanya, on sempre s'ha estat molt atent al curs de la geografia catalana.

A continuació, el professor **Nadal** va presentar la seva ponència, en la qual explicà com, malgrat el caràcter tardà del pensament il·lustrat a Catalunya, l'empremta racionalista ja es nota en els projectes de divisió judicial realitzats entre 1813 i 1834. Aquesta tradició dels il·lustrats fou recollida pels autors lliberals i progressistes com Pere Monlau, Laureà Figuerola i Ildefons Cerdà, representant, aquest darrer, del grup d'enginyers estudiosos d'un model urbà racionalista. Tot i això, els ideals més conservadors s'acabaren implantant al moment de l'inici del debat comarcalista: Aulèstia, Sunyol, C A . Torras, Faura i Sans, etc. El ponent continuà explicant les lluites mantingudes pels conservadors amb les idees evolucionistes, tractà del paper jugat per Odón de Buen i Huguet del Villar i féu menció de les institucions de caràcter geogràfic que van aparèixer: Societat de Geografia Comercial, Servei Geogràfic de la Diputació, Servei Cartogràfic de la Mancomunitat, etc. Finalment tractà de l'informe de l'Institut d'Estudis Comarcals per a la Restauració dels Estudis Geogràfics i de la geografia catalana en temps de la segona República espanyola, amb especial menció del Regional Planning, de la Societat Catalana de Geografia i de figures com Santaló, Iglésies, Reparaz, Blasi i, principalment, Pau Vila.

Després, la professora **Garcia i Ramon** presentà la seva ponència. Va dir que no pensava fer una descripció de les diferents tendències que s'han manifestat els darrers anys, sinó que s'ocuparia de l'obertura cap a l'exterior i de la seva receptivitat a incorporar innovacions temàtiques i metodològiques de geografies forànies. Es basà, per demostrar les seves hipòtesis, en l'anàlisi dels articles publicats en dues revistes catalanes de geografia, *Documents d'Anàlisi Geogràfica* (editada a la Universitat Autònoma de Barcelona) i *Revista de Geografia* (editada al Departament de Geografia de la Universitat de Barcelona), revistes que la ponent considerà suficientment representatives. Tractà de la innovació metodològica i temàtica en la geografia catalana que lluità contra el buit creat per la persistent falta

d'institucionalització acadèmica fins els anys 60; presentà i comentà uns quadres on constava l'evolució dels articles segons temàtica, autors i localització, les cites bibliogràfiques i els temes tractats.

Quan els ponents van acabar les seves explicacions intervingué el Dr. Joan Vilà. En la seva intervenció, el doctor Joan Vilà va assenyalar que en la geografia catalana actual són ben visibles els corrents originals del pensament geogràfic. Va dir que admetre els nou corrents que avui configuren el panorama mundial d'aquesta ciència no té perquè fer-li perdre la seva especificitat. La geografia catalana està en un moment molt interessant en el que és rellevant el treball que s'efectua en els departaments universitaris, i de molt interès les experiències pràctiques que es duen a terme en molts organismes, tan oficials com privats.

A aquesta sessió es presentaren les comunicacions següents que foren defensades pels seus respectius autors:

- Albet i Mas, Abel: *El pensament geogràfic i la importació de nous conceptes. Uestudi del lloc, per exemple.*
- Burgueno i Rivero, Jesús: *Els primers assaigs de regionalització a Catalunya: 1813 i 1820.*
- Cànoves i Valiente, Gemma: *El enfoque del genero en geografia: Evolución reciente.*
- Coscuela i Tarroja, Alexandre: *Postmodernismes en geografia? Una relativització de les geografies postmodernes.*
- Font i Garolera, Jaume i Tort i Donada, Joan: *La Gran Geografia Comarcal de Catalunya (1981-1985).*
- Mateu i Llevador, Xavier i Sanclimens i Solervicens, Xavier: *Geografia: una ciència antiga, una professió nova.*
- Montaner i Garcia, Carme: *Aproximació a l'obra cartogràfica d'Eduard Brossa.*
- Muro Morales, José Ignacio: *Ingeniería militar y territorios polémicos en Catalunya, 1814-1854.*
- Nogué i Font, Joan: *La geografia política contemporània i l'estudi del nacionalisme.*
- Sunyer i Martín, Pere: *Geografia agrària en la Catalunya del segle XIX. Luís Justo y Villanueva, quinze anys de dedicació (1860-1875).*

En el debat final intervingueren diversos assistents. Algunes de les intervencions motivaren la resposta dels ponents que aclariren punts concrets de les seves exposicions inicials que potser, per algú, havien deixat aspectes poc explicitats.

Els congressistes reunits al pati de l'IEC durant el Congrés.

La presidència de la sessió primera.

El professor Nadal exposa la seva ponència.

La intervenció de la doctora M.D. Garcia i Ramon.

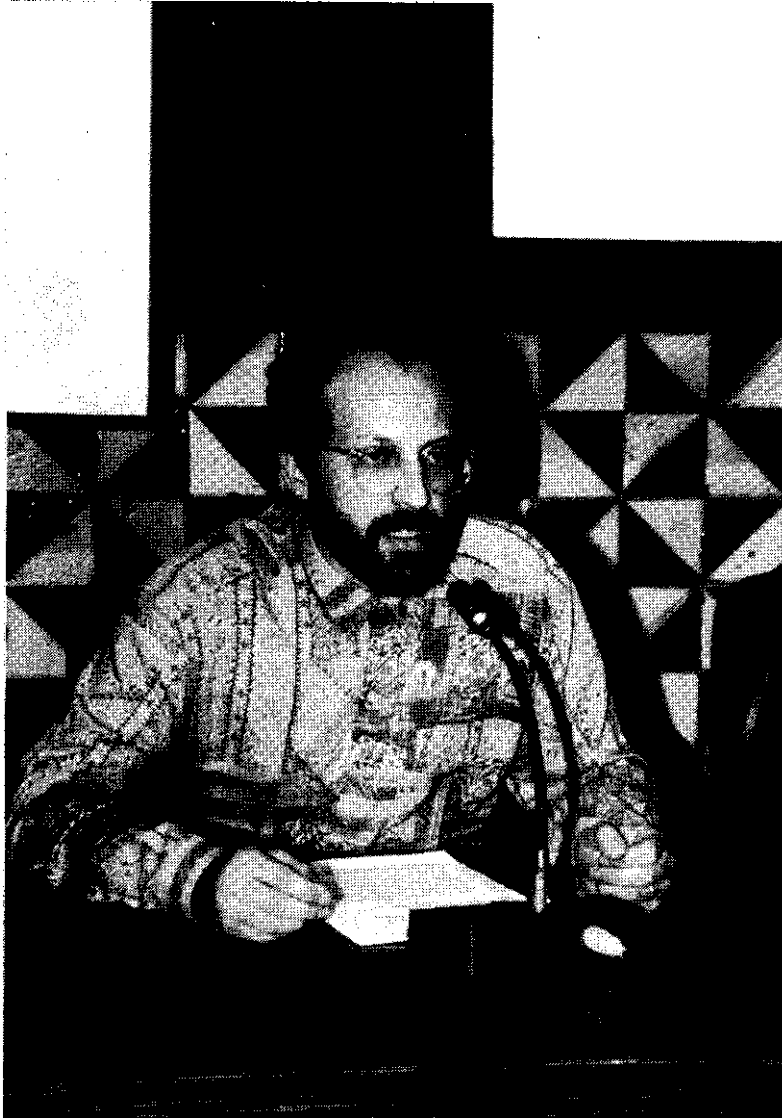
Defensa de la comunicació del professor Burgueño.

Xavier Mateu exposa la seva comunicació.

Carme Montaner durant la seva exposició.

Joan Nogué comunica la seva aportació.